

The background is a vibrant green. It features stylized yellow line art of two hands, one at the top and one at the bottom, both holding several yellow seeds. To the left, there is a stylized sun with wavy rays. The overall theme is agriculture and community.

KATALOG SJEMENARA

ZMAG

Društvena
banka sjemena

ZMAG

Društvena
banka sjemena

AUTORI

— Sendy Osmičević | Sonja Mikulek

ILUSTRATORICA

— Nastja Kljaić

DIZAJN

— Maji studio

GODINA

— 2021.

Sjeme je neizmjerljivo važno. Ono je osnova uzgoja hrane i predstavlja suverenitet jedne države, a od 2014. godine proglašeno je i nematerijalnom kulturnom baštinom UNESCO-a. No sjeme je zapravo jedna mala uspavana biljka koja čeka pravi trenutak da izađe iz sigurne ljušturice na svjetlo dana!

Svako društvo selekcioniralo je biljke prema svojim ukusima i potrebama, čime je nastalo golemo bogatstvo njihove bioraznolikosti. Ljudi su tisućljećima čuvali sjeme na gospodarstvima i tako je nastala sva raznolikost kultiviranih vrsta. Zašto i danas ne bismo nastavili taj rad?!

Tradicijske sorte određenog podneblja, a posebno one koje sami selektiramo iz godine u godinu, sve se više prilagođavaju vrtu u kojem rastu, i tako s vremenom dobivamo sorte koje su otpornije na bolesti i štetnike. Uzgajajući raznolike sorte koje se siju u različito vrijeme, možemo postići postepeno dozrijevanje polodova, točno onako kako ih i trošimo.

Zbog učestalih upita gdje i kako nabaviti organsko sjeme, odlučili smo se za izradu ovog kataloga. U njega su uvršteni provjereni vrtlari i sjemenari, odnosno aktivni članovi Društvene banke sjemena, s kojima mi u ZMAG-u surađujemo, a koji u najvećoj mjeri pridonose očuvanju različitih sorti upravo kroz regeneraciju sjemena.

Katalog koji je ispred vas, nastao je s ciljem da promovira vrtlare i organske sjemenrare i spoji ih sa širom javnošću. Uz većinu predstavljanja, pronaći ćete jednostavan i pregledan uvid u njihov popis sjemena kao i kontakte na koje im se možete obratiti.

Hvala vam što brinete o budućnosti i birate organsko!

Hrvoje i Ivana Bota

Udruga permakultura Dalmacija

— KONTAKT

091 543 8889 (Hrvoje), 098 591 596 (Ivana)
hrvoje_bota@yahoo.com, ivana4bota@gmail.com
www.permakultura-dalmacija.hr
www.facebook.com/permakulturadalmacija

U svijet uzgoja hrane i sjemenarstva uveo ih je interes za makrobiotiku i permakulturu. Višegodišnji su članovi udruge permakultura Dalmacija. Posljednjih deset godina uzgajaju hranu i skupljaju sjeme u vrtu nedaleko Splita, u kojem uzgajaju oko 60 različitih vrsta u sezoni. Skupljaju stare čuvane sorte iz Dalmacije, Hrvatske i cijelog svijeta. Organiziraju radionice, edukacije, savjetovanja i izrađuju permakulturni dizajn.

SALATA VUČJI JEZIK

— otporna na vrućine

BLITVA

— ukusna

RIMSKA SALATA LITTLE GEM Little gem

— jako ukusna

KRASTAVAC DUGI

— blag i ukusan, za salatu

LUBENICA ALI BABA

— aromatična

LJUTIKA, LUK KOZJAK

— krupna 6-10 kom u grozdu

PAPRIKE – RAZNE

TIKVICA

— vrlo rodna

TIKVA HOKAIDO I MUŠKATNA

RAŠTIKA

GRAH – RAZNE

CVIJEĆE

— Kadifa, Neven, Rudbekija, Gaillardija, Uresnica, Borač, Gavez...

ZAČINI

— Bosiljak, Kopar, Ljupčac...

Nenad Vidaček i Ljubica Eldić

— KONTAKT

Javna ustanova Nacionalni park Brijuni
brijuni@np-brijuni.hr
www.np-brijuni.hr

Nenad Vidaček i Ljubica Eldić iz JU Nacionalni park Brijuni naši su vrijedni članovi koji nam pomažu u regeneraciji sjemena. Iako nemaju u ponudi sjeme za širu javnost, to ne znači da ne zaslužuju predstavljanje.

Nenad i Ljubica rade na otoku Veliki Brijun, u ograđenom dijelu Nacionalnog parka koji je rezerviran za uzgoj, rasad, te prezimljavanje u kontroliranim uvjetima cvijeća te biljnih dekorativnih aranžmana u teglama.

U vrijeme sezone sjemena, sakupljaju autohtono sjeme otočnog grmovitog bilja kao i sjeme određenih vrsta stabala koje potom sade u teglice.

Andreja Čoh

— KONTAKT

chohica@gmail.com
www.urbanavrtlarka.com
Facebook: Andreja Zelena

Osim dugogodišnjeg iskustva u uzgajanja hrane u urbanoj sredini, realizirala je niz predivnih projekata – blog Urbana vrtlarka, prvi zagrebački javni urbani vrt "Vrtuljak", te HRT emisiju "Gradionica vrtova", kao i pisanje kolumne za magazin Jutarnjeg lista Dom & Dizajn - Vrt.

Potaknuta potrebom da se jače poveže s vrtlarskom pričom, 2020. godine preselila se u malo selo Crni lug, na ulazu u Nacionalni park Risnjak. Tamo započinje njeno putovanje u svijet uzgajanja hrane u planinskom području, te učenje o šumskim vrtovima, permakulturi i održivom načinu življenja.

U svojoj ponudi ima nekoliko vrsta cvijeća koje će privući oprašivače u vaš vrt.

VUČIKA (*lupinus polyphyllus*)

— fiksator dušika u tlu, privlači oprašivače

EHINACEJA (*Ehinaceae purpurea*)

— ljekovita biljka, privlači oprašivače

MAĆUHICA (*Viola tricolor*)

— jestiva biljka privlači oprašivače

RUMENIKA (*Silene coronaria*)

— privlači oprašivače, podnosi siromašno tlo i sušu

Ivan Juratek

— Permacooltura

— **KONTAKT**

099 4111 897

perma.sjeme@gmail.com

www.permacooltura.net

www.facebook.com/juratek.ivan

www.instagram.com/permacooltura

Bavi se krajobraznom arhitekturom, permakulturom i povrtlarstvom. Uzgaja povrtnice, cvijeće i voće u permakulturnom sustavu uz upotrebu plodoređa, prirodnih gnojiva i stelje uz navodnjavanje kišnicom. Za uklanjanje štetnika koristi ručne metode, biljne pripravke i privlačenje korisnih kukaca i ptica.

LISNATI KELJEVI – RAŠTIKA, LISTAŠ, KOVRČAVI

— vrste keljeva pogodne za uzgoj, od hladne do mediteranske klime

RIKOLA OBIČNA I DIVOVSKA

— divovska rikola ima izuzetno velik list, a okus istovjetan običnoj rikoli

BLITVA ŠIROKOLISNA, USKOLISTNA, CRVENOLISNA I OBIČNA

— sve vrste blitvi, provjereno rastu u svim uvjetima

PORILUK ŽUTI MOSLAVAČKI

— poriluk slatkastog okusa i žućkaste boje podrijetlom iz Moslavine

GRAH VISOKI KUKURUZAR

— sorta koja se sadi uz kukuruz. Podrijetlo - Sunja.

KUKURUZ DOMAĆI ŽUTI, BIJELI I KOKIČAR

— žuti kukuruz čije se sjeme prati 80-tak godina iz područja Jastrebarskog. Bijeli iz područja Sunje.

MAHUNA NISKA ZELENA I ŽUTA

— rodne vrste niskih mahuna, više sadnji u toku sezone

TIKVICA ZELENA, STRIATO DI NAPOLI, OKRUGLA, HOKAIDO

— više vrsta tikvica za svaki tip vrta

MEDVJEĐI LUK, *Allium ursinum*

— šumski medvjedi luk moguće je uzgajati i na sjenovitom mjestu u vrtu

PAPRIKA POVERUN

— mediteranska stara sorta pogodna za sve klime

ZAČINSKO BILJE

— bosiljak, peršin, celer, ljupčac - više vrsta začinskog bilja

LJEKOVITO BILJE

— crni kim, melisa, trputac, ruta neven, kadulja
- nekoliko vrsta ljekovitog bilja i cvijeća za uzgoj u vrtovima

CVIJEĆE - CINIJA, KADIFA, PAKUJAC, SLJEZ, SUNCOKRET

— sorte cvijeća koje se tradicionalno sade u vrtovima

RAJČICA VOLOVSKO SRCE, SANTORINI, JABUČAR, ŠLJIVAR

— tridesetak vrsta velikih rajčica. Stare sorte iz europskog kontinenta i amerike.

CHERRY RAJČICE - CRVENI, ŽUTI, LJUBIČASTI, KRUŠKICE

— dvadesetak vrsta cherry i balkonskih rajčica

I još mnogo toga...

Zlata Nanić

— KONTAKT

www.zlatananic.com
zlata.nanic@gmail.com
091 2728 173

Zlata je pionirka biovrtlaranja i začetnica ekološke poljoprivrede u Hrvatskoj.

Svoj prvi vrt osnovala je zbog vlastita zdravlja u Vukomeričkim goricama, a put zdrave hrane i biovrtlarenja odveo ju je dalje u Habijanovac nedaleko Vrbovca gdje je 1988. kupila seosko imanje i razvila ga u ekološko imanje Zrno, površine 10 hektara, prvo ekološko imanje u Hrvatskoj. Na imanju Zrno, koje je vodila i razvijala 22 godine, organizirani su prvi seminari u Hrvatskoj o biološko-dinamičkom uzgoju, osnovana je udruga Živa Zemlja te Eko-edukacijski centar. Nakon brojnih godina posvećenih Zrnu, Zlata je veliko imanje zamijenila sa 110 m² u Malinskoj na Krku, na kojemu za vlastite potrebe uzgaja razno povrće, a posadila je i voćke.

Osim brojnih predavanja, Zlata je svoje bogato iskustvo pretočila i u nekoliko knjiga - kuharica i priručnika za zdravije življenje, koje se, uz brojne savjete i članke, ponudu sjemena, čajeva i zimnice, mogu pronaći na njenoj web stranici.

Naše Sjeme

— fondacija Fabrika Radosti

— КОНТАКТ

+387 63 069 000

nasesjeme@staresorte.com

www.theheirloomseeds.com

Facebook: fb.com/nasesjeme

Trenutna misija Našeg Sjemenara je revitalizacija i vraćanje starih sorti sjemena i tradicionalnih metoda uzgoja u naše vrtove. Ponuda Našeg Sjemenara u 2021., plod je suradnje 9 domaćinstava iz BiH koja se zalažu za očuvanje starih sorti. Svo sjeme iz ponude je iz biološkog uzgoja, čišćeno tradicionalnim metodama i ručno pakirano.

MAHUNA LJUBIČASTA

— visoke dugačke mahune ljubičaste boje i zelene mesnate unutrašnjosti, nemaju nit, a tokom kuhanja postaju zelene

MAHUNA ZMAJEV JEZIK

— produktivna, holandska, stara sorta mahuna. Mahune su žute boje sa ljubičastim šarama, nemaju nit, a tokom kuhanja ljubičasta šara izblijedi

MAHUNA ŽUTA I ZELENA

— izuzetno ukusne i mesnate, odlične u kuhanim, dinstanim i prženim jelima, kao i salatama

MAK MAĐARSKI PLAVI

— veliki ljubičasti cvjetovi prelaze u krupne čahure koje možemo koristiti u cvjetnim aranžmanima, a jestiva svijetloplava sjemena orašastog ukusa odličan su dodatak kolačima i pecivima

NEVEN

— visoka, ukrasna, ljekovita i medonosna biljka, privlači oprašivače i sprečava pojavu nametnika, cvjetovi su jestivi

PAPRIKA MALA ROGA

— slatka paprika veoma ukusnih, mesnatih plodova, odlična je u svježim i kiselim salatama, pečena, sa roštilja, a nezamjenjiva u ajvaru

PAPRIKA KRATKA ŠARA

— ima slatkasto-ljutu, izuzetno pikantnu aromu, praktične su za sušenje na koncu, a mogu se i kiseliti

PAPRIKA UKRASNA

— grmolikog izgleda i sitnih narandžasto-ljubičastih plodova. Plodovi su jestivi, ali izuzetno ljuti. Idealna je za uzgoj u teglama.

PARADAJZ PUTNIČI

— stara, jako neobična sorta, izgleda kao spojena grupa čeri paradajza. Lako se kida na komade. Ima jak, kiselkast okus.

PARADAJZ SITNI CRVENI CHERRY

— aromatični, slatki, mali, svijetlocrveni plodovi. Veoma rodna sorta, a plodove jedemo svježe i u salatama.

PARADAJZ VOLOVSKO SRCE

— stara popularna sorta, sa velikim, srcolikim, crvenorozim plodom, sočnog ukusa i intenzivnog mirisa

PARADAJZ ROZI GERMAN

— rozo-crveni, mesnati i sočni plodovima sa malom količinom sjemena. Ima slatkast okus i prelijep miris.

PARADAJZ LIČI

— ima karakterističan izgled sa bodljikavim stablom, listom i plodom. Plodove možemo jesti svježe ili od njih praviti pitu i džem.

PERUANSKA JAGODA

— ukusni, mali, žuto-narandžasti plodovi rastu unutar ljuskice poput papira. Plodove možemo jesti svježe, možemo ih sušiti ili od njih praviti džem.

SALATA MALI DRAGULJ

— formira male duguljaste glavice promjera 10-ak cm. Listovi salate su veoma ukusni svježi, a može se i grilati.

SALATA ZELENA GLAVIČARKA

— sorta salate koja tokom rasta formira glavicu. Ukusna, mekana i bez gorčine.

SALATA VIŠE SORTI

— mješavina sorti različitih veličina i oblika listova. Rodne, ukusne i hrskave. Odlične za salate i sendviče.

SUNCOKRET UKRASNI

— visok 1,5-2m, razgranat suncokret, žuto-narandžastih cvijetova i sitnog sjemena. Privlači ptice, pčele, leptire i druge oprašivače.

TIKVA HOKAIDO

— hranjiva i ljekovita. Lako se održi sve do zimskih mjeseci. Plodovi su narandžasto-crvene boje i težine 1-2 kg. Kora se ne guli. Koristi se za slana i slatka jela.

TOMATILJO, MEKSIČKI PARADAJZ

— zeleni plod raste unutar ljuske, a koristi se za pravljenje umaka i kao sastojak salata

MAHUNA LJUBIČASTA

— visoke dugačke mahune ljubičaste boje i zelene mesnate unutrašnjosti, nemaju nit, a tokom kuhanja postaju zelene

MAHUNA ZMAJEV JEZIK

— produktivna, holandska, stara sorta mahuna. Mahune su žute boje sa ljubičastim šarama, nemaju nit, a tokom kuhanja ljubičasta šara izblijedi

MAHUNA ŽUTA I ZELENA

— izuzetno ukusne i mesnate, odlične u kuhanim, dinstanim i prženim jelima, kao i salatama

MAK MAĐARSKI PLAVI

— veliki ljubičasti cvjetovi prelaze u krupne čahure koje možemo koristiti u cvjetnim aranžmanima, a jestiva svijetloplava sjemena orašastog ukusa odličan su dodatak kolačima i pecivima

NEVEN

— visoka, ukrasna, ljekovita i medonosna biljka, privlači oprašivače i sprečava pojavu nametnika, cvjetovi su jestivi

PAPRIKA MALA ROGA

— slatka paprika veoma ukusnih, mesnatih plodova, odlična je u svježim i kiselim salatama, pečena, sa roštilja, a nezamjenjiva u ajvaru

PAPRIKA KRATKA ŠARA

— ima slatkasto-ljutu, izuzetno pikantnu aromu, praktične su za sušenje na koncu, a mogu se i kiseliti

PAPRIKA UKRASNA

— grmolikog izgleda i sitnih narandžasto-ljubičastih plodova. Plodovi su jestivi, ali izuzetno ljuti. Idealna je za uzgoj u teglama.

PARADAJZ PUTNIČI

— stara, jako neobična sorta, izgleda kao spojena grupa čeri paradajza. Lako se kida na komade. Ima jak, kiselkast okus.

PARADAJZ SITNI CRVENI CHERRY

— aromatični, slatki, mali, svijetlocrveni plodovi. Veoma rodna sorta, a plodove jedemo svježe i u salatama.

PARADAJZ VOLOVSKO SRCE

— stara popularna sorta, sa velikim, srcolikim, crvenorozim plodom, sočnog ukusa i intenzivnog mirisa

PARADAJZ ROZI GERMAN

— rozo-crveni, mesnati i sočni plodovima sa malom količinom sjemena. Ima slatkast okus i prelijep miris.

PARADAJZ LIČI

— ima karakterističan izgled sa bodljikavim stablom, listom i plodom. Plodove možemo jesti svježe ili od njih praviti pitu i džem.

PERUANSKA JAGODA

— ukusni, mali, žuto-narandžasti plodovi rastu unutar ljuskice poput papira. Plodove možemo jesti svježe, možemo ih sušiti ili od njih praviti džem.

Zorka Turković

— udruga šarac

— KONTAKT

udrugasarac@gmail.com

021 895 834

098 9665 016

Zorka Turković iz sela Ljubitovica, nedaleko Trogira, bavi se uzgojem češnjaka šarca.

Takozvani "bijeli luk" iz Ljubitovice, uzgaja se tradicionalnim načinom proizvodnje, ručno i bez mehanizacije. Ovaj prirodni antibiotik, antiseptik i lijek za krvožilni sustav, posebnog je okusa i mirisa, a ime šarac dobio je po ljubičasto-roza linijama kojima su prošarani režnjevi.

Češnjak Šarac polako je postao zaštitni znak ovog mjesta, a postao je vrlo tražen i izvan granica „Lijepe naše“, nakon predstavljanja na međunarodnom sajmu u Torinu 2008. godine.

Koliko je ovaj češnjak poseban govori priznanje koje je tada dobio od međunarodne fondacije Slow Food koja ga je proglasila brednom i tako proslavila u svijetu.

Petra Turčić i Kruno Vuljar

— KONTAKT

098 9605 318, 098 9531 102
petra.turcic1@gmail.com

Strastveni vrtlari od 2015. godine. Vrtlare organski s primjenom mnogih permakulturnih principa i metoda. Edukatori su u ovom području od 2018. godine. Cilj im je uzgojiti dovoljno raznovrsne hrane primarno za vlastite potrebe te rasjemeniti što više starih sorti povrća kako bi takvo sjeme bilo dostupno široj javnosti.

SUNCOKRET VISOKI

— oko 2 m, jedna velika glava

LOBODA PITOMA

— jedu se listovi, slična špinatu

KUKURUZ KOKIČAR

— niži od klasične stabljike

GRAH SOJA

— organsko sjeme, srednje veliko

RANI GRAH SIKIRICA

— stara, specifična sorta graha, srednje niski

GRAH KORNJAČA

— sitno, crno zrno, niski

BLITVA SREBRNOLISNA

— klasična zelena blitva

PAPRIKA ZA SUŠENJE

— makedonsko sjeme, oblik sličan rogi ali duža i uža, crvene boje

DINJA KARELA GORKA

— zahtjeva puno topline, treba potporanj

GRAŠAK MAHUNAR VISOKI

— jedu se mlade mahune, treba potporanj

KORIJANDER

— začim

Robin Zoja

— **KONTAKT**
robinzoja@gmail.com

Magistar agronomije, s interesima za povrčarstvo, sjemenarstvo i alternativne vidove poljoprivrede. U njegovoj ponudi nalazi se domaće i strano starinsko sjeme rajčice, paprike, patliđani i druge vrste koje je spreman razmijenjivati.

RAJČICA ANDINE

— indeterminantna, oblik rog paprika

RAJČICA STUPICA

— indeterminirana, koktel rajčica, krumpirov list

RAJČICA ŠLJIVAR

— indeterminantna

PAPRIKA PITON

— crvena dugačka slatka, feferon tip

PAPRIKA VEZENKA

— crvena začinska, ljuta

PAPRIKA CAYENNA

— crvena, ljuta

PAPRIKA BABY CHILLY

— crvena, mali plod, ljuta

Zelena mreža aktivističkih grupa

— Vrtekice

— KONTAKT

zmag.hr/hr/projekti/drustvena-banka-sjemena.html
dbs@zmag.hr

Osim što je inicijator i pokretač Društvene banke sjemena, ZMAG je također i aktivan sudionik u regeneraciji sjemena. Društvena banka sjemena je ZMAG-ov projekt čiji je glavni cilj doprinijeti očuvanju lokalnih i tradicijskih sorti i populaciji biljnih vrsta. ZMAG-ove vrtekice svake godine pripremaju i održavaju organski vrt na Recikliranom imanju gdje umnažaju sjeme, sade presadnice i prikupljaju raznolike sorte iz cijele Hrvatske te ih tako spašavaju od zaborava. Trenutno se u Društvenoj banci sjemena nalazi šestotinjak vrsta sjemena, a u nastavku donosimo dostupno sjeme povrća i cvijeća iz ZMAG-ovog vrta za one koji postanu članovi Društvene banke sjemena.

BLITVA

— otporna na hladnoću, može prezimiti bez zaštite

GRAH ČEPEK

— visoki, potreban potporanj ili ga posijte uz kukuruz (dva tjedna nakon njega) tako da se po njemu penje

GRAH ZELENČEK

— visoki, potreban potporanj

KOROMAČ SAMONIKLI

— odličan za čaj

KUKURUZ ŠARENI

— kokičar, kokice nisu u boji već bijele :)

KUKURUZ CRNI

— odličan za proizvodnju kukuruznog brašna od kojeg se radi izvrstan kruh

LOBODA

— privlači na sebe biljne uši i tako štiti vrt, zamjena za blitvu

RAJČICA CRVENA KRUŠKICA

— potreban potporanj, ne treba čupati zaperke

RAJČICA ŽUTA KRUŠKICA

— potreban potporanj, ne treba čupati zaperke, slatka

SALATA ZAGREPCANKA

— raste u glavicama

SALATA VUČJI JEZIK

— ne ide u glavice već rozetu, hrskavi listovi beru se s vanjske strane ukrug

VLASAC

— bere se kroz cijelu godinu

TIKVICE

— zelene, ukusne i slatke

CVIJEĆE (cinja visoka, gailardija, kadifice velike, lepi dečki, nikandra, pakujac, plava crnkinja, rumenika, ruta)

— privlače oprašivače u vrt

NEVEN

— Redovitom berbom, biljke se pomlađuju i produžuje im se trajanje vegetacije

— Često se sije za zaštitu povrtnih kultura od štetnih nematoda

— Ako se cvijetovi zatvore usred sunčanog dana, to znači da se sprema nevrjeme

KADIFICE

— Poželjno je biljkama otklanjati ocvale cvjetove

— Korisna je u vrtu zbog toga što negativno djeluje na štetne nematode

KOZMOS

— Pogodna osunčana mjesta, no bogato cvate i na djelomično sjenovitim položajima

— Potreban potporanj zbog visine biljke, praktična je sjetva uz ograde

— Kako bi se cvatnja produžila, dobro je uklanjati ocvale cvjetove

SUNCOKRET

— visoki s jednom glavom

ZMAG

Društvena
banka sjemena

